

Thema Ontwikkelkracht/innovatie

Afspraak

Inrichten tafel voor reflectie op bovenregionale investeringsvoorstellen.

Doel

Regionale projecten versnellen door benoemen van 1. inhoudelijke verbindingsmogelijkheden met andere regionale en nationale initiatieven en 2. mogelijke financiële bronnen van EU, Rijk en regio voor ondersteuning (samenhangend investeren).

Welke voorstellen op tafel

Bovenregionale investeringsvoorstellen met publiek-privaat karakter, die startklaar zijn en tractie hebben aan Rijkskant (bijv. MedTech, HighTech Equipment, LSH-ecosysteem/EMA).

Aandachtspunten bij inrichten tafel

- verwachtingenmanagement: geen rechten te ontleen aan uitspraken op tafel, daarvoor gelden indienings- en selectieprocedures verschillende instrumenten/fondsen EU, Rijk, regio.
- welke kennis aan tafel: 1. materiekkennis; 2. kennis over lopende/opkomende nationale initiatieven; 3. kennis over EU- en nationale instrumenten/fondsen.
- rol EZK: geen trekker van de tafel, maar faciliterende rol. Door inbrengen kennis over bouwen PPS'en (incl. mkb) en over gebruik financiële regelingen/instrumenten. Technisch voorzitter.
- proces na de tafel: verantwoordelijkheid bij desbetreffende regionale partijen. Gecontroleerd loslaten door aanreiken sparringpartner(s) aan Rijkskant.

Bijlage 1. Match IPO herstelplan, Kabinetsaanbod met flagships RRF

Flagships RRF	Kabinetsaanbod	IPO herstelplan
<p>Connect, uitrol van snelle breedband verbindingen</p> <p>Modernise, digitalisering overheid & Datacloud</p> <p>Reskill and upskill, onderwijs en training voor digitale vaardigheden</p>	<p>Inzet voor digitalisering</p> <ul style="list-style-type: none"> -Compacte, betrouwbare en veilige gemeenschappelijke Digitale infrastructuur (GDI); -Een sterke digitale identiteit en een gezamenlijke data infrastructuur. <p>Organiseren van een goede gezamenlijke basis voor het efficiënt organiseren van de grote stromen in de uitvoering. Samenwerken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Een compacte, betrouwbare en veilige gemeenschappelijke digitale infrastructuur (GDI); -Centrale financiering vanuit de rijksbegroting zodat gebruik door alle (overheids)partners innovatie wordt gestimuleerd; -Een sterke digitale identiteit en een gezamenlijke data-infrastructuur. -Een sterke (lokale) democratie waarin de politieke afweging tussen botsende waarden in de informatiesamenleving, zoals datagedreven werken en privacy, plaats kan vinden. <p>Verankeren van digitale (grond)rechten en -plichten en het werken aan vertrouwen in de informatiesamenleving. Daarvoor willen we samen werken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Digitale grondrechten: een helder (juridisch) kader voor rechten en plichten, voor burgers, bedrijven en overheden; -Digitale inclusie, vaardigheden, mediawijsheid en digitaal burgerschap; -Vertrouwen en veiligheid bij datagebruik door de overheid en in het sociaal en economisch verkeer. -Versterken van digitale veiligheid, informatieveiligheid en privacy. Provincies, gemeenten en waterschappen werken hier zelf aan en willen daar ook samen vanuit (keten) verantwoordelijkheid in blijven investeren. <p>Gezamenlijk optrekken richting Europa, om vanuit een gezamenlijke strategie het Europese beleid proactief te beïnvloeden.</p>	<p>Missie: Rijk en provincies zetten in op missie-gedreven innovatie, waarbij verdienvermogen van maakindustrie en nieuwe diensten (digitalisering) worden gekoppeld aan het realiseren van doelstellingen omtrent klimaat, energie, natuur/biodiversiteit en sociale inclusiviteit</p> <p>Inzet: Ontwikkelen adequate financiële en organisatorische voorwaarden voor versterking energie- en telecom infrastructuur</p> <p>Aanbod:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Extra inzet op concrete projecten in Regionale Arbeidsmarkt Agenda's -Meer investeren in concrete maatregelen: mee-investeren in scholingsprogramma's; (mede) opzetten van opleidingen in nieuwe technologie; Human Capital Agenda in regionale clusters <p>Taken: Monitoring (corona) Vraag/aanbod beter afstemmen in crisis Nieuwe opleidingen (in crisis)</p> <p>Maatregelen: Het actief betrekken van bedrijven (vanuit de regionale clusters) bij de scholingsprogramma's (MBO en HBO) ook al is dat in de recessie een diepteinvestering voor bedrijven.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Meer investeren in concrete maatregelen die nu nog onvoldoende van de grond komen in bijv. de Regionale Arbeidsmarkt Programma's. Daarbij kan worden gedacht aan: -Bedrijven die nog goed functioneren te laten investeren in stagiaires en BBL plaatsen: de jeugd mag niet de rekening krijgen van deze crises, met de vergrijzing in het vooruitzicht. -Mee-investeren in scholingsprogramma's om mensen versneld toe te leiden naar banen waar al vrij snel in de crisis alweer vraag naar gaat ontstaan (zorg, techniek, digitalisering). -Opzetten van opleidingen om studenten en werkenden mee te kunnen laten groeien met nieuwe technologie (AI, nieuwe energiesystemen, etc.). -Het overwegen om innovatie en transities in het MKB te versnellen door een nieuwe KIM regeling (Kenniss Intensief MKB) door studenten en jonge professionals in bedrijven aan projecten te laten werken. -Het aanscherpen van de Regiodeals door meer geld en effort dan nu het geval is voor de Human Capital Agenda beschikbaar te stellen.
<p>Renovate, energie efficiëntie van gebouwen</p>	<p>Inzet voor wonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Versnelling aanbrengen in de woonopgave door per regio: -Ons te verbinden aan de genoemde, landelijke aantallen te realiseren woningen en toekomstbestendig te maken woningen; 	<p>Taken: -Verduurzaming bedrijfsprocessen/gebouwen Circulaire economie</p>

	<p>- Een woonagenda op te stellen om die harde aantallen te realiseren. -De aanpak van de woonopgave in geselecteerde gebieden te verbinden met diverse andere opgaven, zoals leefbaarheid (de koppeling tussen wonen-zorg-welzijn en veiligheid), economie, bereikbaarheid, energie en klimaat, stikstof en natuur en biodiversiteit.</p> <p>Inzet voor leefomgeving: -We realiseren een samenhangende aanpak waarin de transitie naar kringlooplandbouw wordt benut als motor voor de noodzakelijk verandering. De transitie naar kringlooplandbouw zal dus vele opgaven verder helpen. Voor de realisatie van deze transitie wordt naar de gehele voedselketen gekeken en een passend duurzaam verdienmodel geboden; -Samen met het rijk wordt de structurele aanpak van stikstof verder uitgewerkt. In aanvulling op landelijke bronmaatregelen wordt per gebied gebiedsspecifieke vermindering van stikstofdepositie gerealiseerd; -De decentrale overheden herstellen het natuursysteem. We werken hiermee aan de condities voor een gunstige staat van beschermde natuur. We verwachten hiermee in 2030 70% van de condities op orde te hebben gebracht. -Verduurzaming van maatschappelijk vastgoed als onderdeel van de integrale kwaliteitsverbetering van bijvoorbeeld de onderwijshuisvesting en de wijkaanpak;</p>	<p>-Op willen treden als <i>launching customer</i> om verduurzaming van producten, voertuigen en gebouwen die wij zelf afnemen. Hier zijn tal van voorbeelden te noemen zoals toepassen van circulair bouwen en investeren in klimaatneutraal maken van eigen gebouwen</p>
<p>Power up, schone technologieën en hernieuwbare bronnen</p>	<p>Inzet voor circulaire economie -Regiedoelen opstellen voor circulaire economie, grondstoffenstromen analyseren, praktische belemmeringen wegnemen en gezamenlijke inkoopkracht aanwenden om innovaties aan te jagen. Zo voeren we de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie uit op weg naar 50% minder verbruik van primaire grondstoffen, overeenkomstig het programma 'Nederland circulair in 2050'; - Door de circulaire economie vanuit de experimentele fase te ontwikkelen naar de structurele toegepaste fase. Dit gebeurt door het verlenen van subsidies, het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen, het optreden als launching customer en door circulair in te kopen en aan te besteden; -Door zelf fors te investeren in de regionale economie op uiteenlopende terreinen. Dit doen we op drie manieren: 1) opdrachten voor de bouw van infrastructuur, zoals wegen en dijken, 2) door verduurzaming van de energie en door circulaire economie, 3) en ter ondersteuning van bedrijven via regionale ontwikkelingsmaatschappijen en arbeidsmarktregio's;</p> <p>Voor duurzame energie Aanpassing van de opwek van duurzame energie (warmte en elektriciteit) in de fysieke leefomgeving in een energienetwerk dat is voorbereid op de toename van decentrale opwek; -Aan de slag met de warmtetransitie. Loskoppeling van het fossiele aardgas in een wijkgerichte aanpak, bij de verwarming van woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed; -Verduurzaming van maatschappelijk vastgoed als onderdeel van de integrale kwaliteitsverbetering van bijvoorbeeld de onderwijshuisvesting en de wijkaanpak; -Uitnodiging aan het rijk om, samen met ons, te ontschotten en een samenhangende aanpak van de gebiedsgerichte opgave van de energietransitie te maken; -Inpassing van de opwek van duurzame energie (warmte en elektriciteit) in de fysieke leefomgeving in een energienetwerk voorbereid op toename van decentrale opwek; -Het versneld aanpassen van onze leefomgeving en watersystemen aan het al sterk veranderende klimaat, zodat Nederland klimaatbestendig wordt;</p>	<p>Aanbod: -Uitvoeren regionale dashboards Corona crisis -Optreden als launching customer (verduurzaming) -Versnellen regelgeving praktijktoepassing nieuwe technologie -Investeren in (onderhoud) infrastructuur naar voren halen</p> <p>Taken: -Energienetwerken/ warmtenetwerken RES'sen (werklocaties/woningbouw) -Verduurzaming bedrijfsprocessen/gebouwen Circulaire economie -Stimuleren nieuwe ketenconcepten, transitie ketens/landelijk gebied</p> <p>Inzet: Stimuleren opzetten van opleidingen i.s.m. bedrijfsleven om studenten en werkenden mee te kunnen laten groeien met nieuwe technologie (AI, nieuwe energiesystemen, etc.)</p>

<p>link: reskill & upskill</p>	<p>-Aan de slag met de warmtetransitie. Loskoppeling van het fossiele aardgas in een wijkgerichte aanpak, bij de verwarming van woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed;</p> <p>-Wateronttrekking en -aanvulling zijn op veel plekken niet met elkaar in evenwicht. Wij willen het watergebruik van landbouw, zakelijke gebruikers en particulieren terugdringen en passend gebruik stimuleren: 'het juiste water voor de juiste toepassing'. Daarom maken wij werk van een combinatie van effectieve instrumenten en maatregelen om dit te realiseren.</p> <p>-Versnellen van omscholing structuurversterking arbeidsmarktregio's door afstemming van instrumenten van het rijk en de regio in zowel het sociale als economische domein. De provincies verbinden de arbeidsmarktregio's en ondersteunen hen financieel;</p> <p>-Versneld (om)scholingsprogramma's te organiseren binnen en tussen sectoren om mensen die werkloos zijn of dreigen te worden in een regionale aanpak van werk naar werk te begeleiden, toe te leiden naar banen van de toekomst en naar een Leven Lang Ontwikkelen</p> <p>-Door op regionaal en bovenregionaal niveau de structuren van de arbeidsmarktregio's te versterken, middelen van overheden en sectoren regionaal in te zetten en te komen tot één loket voor bedrijven en werkzoekenden.</p> <p>-Door voorbeeldgedrag als publieke werkgevers in waardegedreven werkgeverschap;</p> <p>-Door actief kennis uit te wisselen via deelname aan kennisplatforms, open data beschikbaar te stellen en in direct contact met bedrijven.</p>	
	<p>-Inpassing van de opwek van duurzame energie (warmte en elektriciteit) in de fysieke leefomgeving in een energienetwerk voorbereid op toename van decentrale opwek;</p> <p>-Het versneld aanpassen van onze leefomgeving en watersystemen aan het al sterk veranderende klimaat, zodat Nederland klimaatbestendig wordt;</p> <p>-Aan de slag met de warmtetransitie. Loskoppeling van het fossiele aardgas in een wijkgerichte aanpak, bij de verwarming van woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed;</p> <p>-Wateronttrekking en -aanvulling zijn op veel plekken niet met elkaar in evenwicht. Wij willen het watergebruik van landbouw, zakelijke gebruikers en particulieren terugdringen en passend gebruik stimuleren: 'het juiste water voor de juiste toepassing'. Daarom maken wij werk van een combinatie van effectieve instrumenten en maatregelen om dit te realiseren.</p>	
<p>Recharge & refuel, duurzaam transport en laadstations</p>	<p>Inzet voor duurzame mobiliteit</p> <p>-Geselecteerde gebieden verbinden met diverse andere opgaven, zoals leefbaarheid (de koppeling tussen wonen-zorg-welzijn en veiligheid), economie, bereikbaarheid, energie en klimaat, stikstof en natuur en biodiversiteit.</p> <p>-Voor mobiliteit wordt gewerkt aan regionale mobiliteitsprogramma's om mobiliteit duurzamer, stiller, veiliger en slimmer te maken. Mobiliteit is een belangrijke randvoorwaarde voor de andere opgaven. We willen een integrale gebiedsopgave, omdat denken vanuit de sectorale doelen niet werkt. Een goede oplossing is alleen bereikbaar vanuit synergie</p> <p>-Investeren en stimuleren van de mobiliteitstransitie door aandacht voor het verminderen, veranderen en verduurzamen van mobiliteit. In het bijzonder actieve mobiliteit (fietsen & lopen) is veerkrachtig en heeft veel maatschappelijke baten voor klimaat en leefbaarheid;</p>	<p>Doel:</p> <p>-investeringen in onderhoud van infrastructuur naar voren te halen en bij investeringen in infrastructuur ook innovaties en duurzame technieken toe te passen</p> <p>Inzet:</p> <p>Investeren in infrastructuur Slimme duurzame mobiliteit (pilots ROM's)</p>

Samenwerking EZK-regio op het economisch domein

Economische kansen op maatschappelijke uitdagingen

De huidige en toekomstige samenleving kent een groot aantal maatschappelijke uitdagingen. Zo vraagt bijvoorbeeld het klimaatvraagstuk om een ambitieuze aanpak. En ook op andere terreinen liggen forse opgaven met o.a. capaciteits-, kwaliteits- en verdelingsvraagstukken. Denk aan gezonder ouder worden, een betaalbare zorg, voldoende schoon water, zuinig omgaan met grondstoffen en natuur, minder uitstoot van broeikasgassen, betaalbare en duurzame energie, plasticvrije wateren, voldoende en gezond voedsel, een veilig Nederland om te wonen en te werken.

Met het ontwikkelen en vermarkten van nieuwe producten en processen kan op een kostenefficiënte wijze een belangrijke bijdrage worden geleverd aan het bereiken van de breed geschakeerde maatschappelijke opgaven. Met een focus op juist die technieken en innovaties, die bij succesvolle doorontwikkeling een grote bijdrage (kunnen) leveren aan het verdienvermogen van de Nederlandse economie. Dit type technieken en innovaties vraagt doorgaans om flankerende maatregelen zoals aanpassingen in wet- en regelgeving, normering, valorisatie, ruimte voor experimenten, vergunningverlening, overheid als launching customer en toegesneden financieringsinstrumenten. Economische en maatschappelijke doelstellingen worden hierdoor in een samenhangende aanpak gerealiseerd.

Bundeling van nationale en regionaal krachten

De maatschappelijke opgaven manifesteren zich op mondiaal, nationaal én regionaal niveau. Op elk afzonderlijk schaalniveau worden daarvoor beleidsaanpakken ontwikkeld, waarbij de samenhang met economische kansen proactief wordt opgezocht. Het is juist de afstemming tussen de schaalniveaus, die zicht biedt op versterking van de slagkracht en de doelmatigheid van de afzonderlijke aanpakken. En op versnelling van de realisaties van de economische én maatschappelijke doelstellingen. Naast deze voordelen vanuit beleidsperspectief biedt afstemming tussen de overheidsniveaus ook voordelen voor de beleidsdoelgroepen in kwestie. Zo leidt bundeling van krachten tot meer éénduidigheid en transparantie in aanpakken, instrumenten en financiële inzet voor mkb-ondernemers, tot een gemeenschappelijker visie en taal voor kennisinstellingen en tot een meer strategische benutting van de intermediaire organisaties.

Het verbinden van beleid, aanpakken en instrumenten van EZK en provincies op het economisch domein is niet van de laatste tijd. Al vrij snel na de decentralisatie van het regionaal economisch beleid in 2010 was er aan beide kanten het besef van nut en noodzaak om het beleid gericht op stimulering van de nationale economie en de regionale economieën in onderlinge samenhang te formuleren en uit te voeren. Deze gezamenlijke ambitie manifesteerde zich in eerste instantie op de thema's innovatiestimulering van het mkb en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In de loop der jaren is de filosofie van 'werken vanuit één-overheid' uitgekristalliseerd in samenwerkingen, waarbij vanuit een beleidsthema of vanuit een specifiek gebied wordt geredeneerd. De thematische of gebiedsgerichte samenwerkingen uiteten zich in diverse arrangementen, zoals (nationale) actieagenda's, convenanten, samenwerkingsagenda's, investeringsprogramma's en specifieke regionale ondersteuning. Voorbeelden ervan zijn in onderstaand kader weergegeven.

Voorbeelden van opgebouwde thematische en gebiedsgerichte samenwerkingen

Naast innovatiestimulering mkb en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt zijn inmiddels samenwerkingen tussen EZK en provincies tot stand gebracht op thema's als digitale economie, transitie van de retailsector, circulaire economie, stimulering brede mkb (w.o. mkb deals, startups en scale-ups) en grensoverschrijdend ondernemen. Gebiedsgerichte samenwerkingen richten zich op economische structuurversterking van specifieke regio's/ecosystemen, aangevlogen vanuit de (integraliteit van de) regionale opgaven en (de betekenis voor) het nationaal verdienvermogen. De samenwerkingen kenmerken zich door maatwerkarrangementen met voorbeelden als Brainport, DutchTechzone, Holst, Zeeland, toekomstprogramma Groningen, Wetsus en geselecteerde regiodeals.

Uitgangspunten samenwerking

Het in de praktijk brengen van de één-overheids-filosofie komt neer op het organiseren en uitvoeren van een samenspel, waarin landelijke en regionale overheden, bedrijven, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, maatschappelijke en intermediaire organisaties elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden bijdragen aan beoogde resultaten. Elk samenspel is daarbij anders vanwege verschillen in aanvliegroute (thematisch, gebiedsgericht), betrokken partijen en samenwerkingsarrangement.

De leerervaringen uit de Rijk-regio samenwerkingen maken duidelijk dat het in acht nemen van een aantal uitgangspunten de kans op succes vergroot:

- opereer vanuit gelijkwaardig partnerschap. Geef daarbij ruimte voor eigen exposure.
- neem elkaars posities en verantwoordelijkheden als een gegeven. Blijf zoveel mogelijk weg van systeemdialoog in de trant van 'wie gaat erover'.
- deel informatie zoveel mogelijk aan de voorkant van het beleidsproces, zo nodig onder restrictie van vertrouwelijkheid.
- bespreek vroegtijdig welk samenwerkings- en sturingsarrangement wordt nagestreefd.
- benut reeds opgebouwde partnerschappen en bestaande overlegtafels.

Economisch samenwerkingsplatform Rijk-regio

Eind 2019 is in een Bestuurlijk Overleg Regionale Economie door de Staatssecretaris EZK en provinciale bestuurders besloten om een platform in te richten voor de samenwerking op het economisch domein. De filosofie achter dit besluit is om met het platform – naast regievoering op de bestaande samenwerkingen- ruimte te creëren voor dialoog over maatschappelijke en economische ontwikkelingen, de samenhang ertussen en over mogelijke nieuwe samenwerkingen daarop.¹ Het platform werkt niet vanuit een vastomlijnd inhoudelijke kader resp. agenda, maar is flexibel om in te kunnen spelen op actualiteit. De besprekingen in het platform zijn verschillend van karakter: informerend, verkennend, besluitvormend. Soms met een praktische inslag soms meer strategisch van aard.

Voor de aansturing van de dialoog binnen het economisch samenwerkingsplatform is er een directeurenoverleg, bestaande uit vertegenwoordigers van EZK, provincies en bedrijfsleven (mkb), ingesteld.² Conclusies, besluiten en afspraken van het directeurenoverleg worden vastgelegd in een afsprakenlijst. Die lijst heeft een doorrollend karakter. In beginsel worden besluiten en afspraken door het directeurenoverleg genomen resp. vastgelegd. In een enkel geval, bijvoorbeeld als een besluit of afspraak gepaard gaat met herallocatie van financiële middelen, is het bestuurlijk niveau daarvoor het meeste passend. In zo'n geval kan het Bestuurlijk Overleg Regionale Economie, dat jaarlijks in het voorjaar en najaar wordt georganiseerd, worden benut. De bestuurlijke afspraken worden vervolgens aan de afsprakenlijst toegevoegd.

Voor de communicatie over actualiteiten in het samenwerkingsplatform kunnen de reguliere instrumenten binnen de samenwerkende partijen (intranet, nieuws- en persberichten) worden benut evenals social media. De informatieverstrekking aan de Tweede kamer over de voortgang van de inhoudelijke thema's en onderwerpen in het samenwerkingsplatform verloopt via periodieke voortgangsrapportages over beleidsinitiatieven, zoals het MKB-Actieplan en het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid.

¹ Een paar maanden na instelling kwam de platformgedachte al tot uiting door elkaar te informeren over o.a. de economische impact van het COVID-19 virus en de noodmaatregelen voor ondernemers om de crisis het hoofd te bieden. Daaropvolgend is voor het gesprek over economisch herstel een specifiek overleg EZK-provincies op directeursniveau (DO Herstel) gestart voor informatie-uitwisseling over o.a. het IPO-Herstelplan en de voorgenomen herstelmaatregelen aan de kant van het Rijk/EZK. Om vanuit een gezamenlijk besef dat ondernemend Nederland sterker uit de coronacrisis komt als de herstelmaatregelen onderlinge samenhang hebben, toe te werken naar een onderling afgestemd herstellepakket Rijk-regio.

² Dit overleg komt in elk geval eens in de twee maanden bijeen. En kan ook tussentijds over ad-hoc onderwerpen bijeengeroepen worden, zo mogelijk in wisselende samenstellingen. Bij het vastleggen van de bijeenkomsten wordt aangesloten op de vergaderdata van de Ambtelijke adviescommissie Regionale Economie van het IPO. Inmiddels zijn ook vertegenwoordigers van de VNG, G4, G40, de ROM's en het ministerie van BZK bij dit overleg aangesloten.